

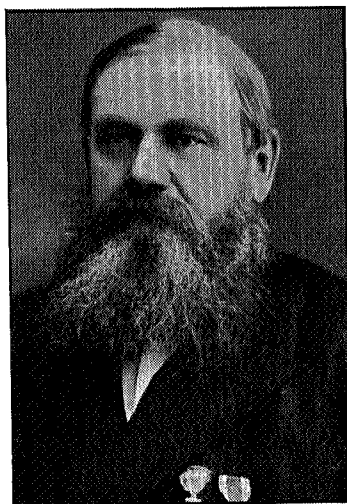
Reidar Lykke.

Født 8. august 1889 — grosserer, medinnehaber og chef i firmaet I. K. Lykke.

Per Tangen Lykke.

Født 1. mai 1895, skibsreder og skibsmegler i Trondhjem.

Handelshuset H. F. Klingenberg.

Konsul H. F. Klingenberg.
1815—1887.

Dette kjente Trondhjemsfirma har bestått i 95 år og har den hele tid holdt til huse i Kjøbmangsgaten 38.

Av tolletatens statistikk over eksport og import sees, at H. F. Klingenberg har vært et av byens største hus og inntar fremdeles en ledende stilling i sin branche.

Firmaet blev startet av konsul Halfdan Fredrik Sommerfeldt Klingenberg (1815—1887) i 1839, sønn av foged I. N. H. Klingenberg og hustru Benedikta Sommerfeldt. Han var gift med Martha Lysholm, datter av fabrikkieier Jørgen B. Lysholm og hustru født Krabbe.

I femti-sekstiårene drev firmaet rederibedrift, eksport av trelast, fiskevarer og importerte kaffe, salt og kolonial.

I de siste femti år har huset spesialisert sig i omsetning av kolonial en gros.

H. F. Klingenberg var russisk konsul og eiet firmaets gamle forretningsgård i Kjøbmangsgaten.

I femtiårene bygget han sitt vakre landsted ved Rønningsbakken, og det villabyggede strøk derinne har fått sitt navn efter hans går — Klingenberggløkken.

Konsul H. F. Klingenberg hadde i sitt ekteskap 12 barn og 3 av hans sønner blev forretningsmenn i Trondhjem, nemlig:

Konsul Halfdan Klingenberg.

Efter endt utdannelse i utlandet blev han i 1867 chef for huset Klingenberg.

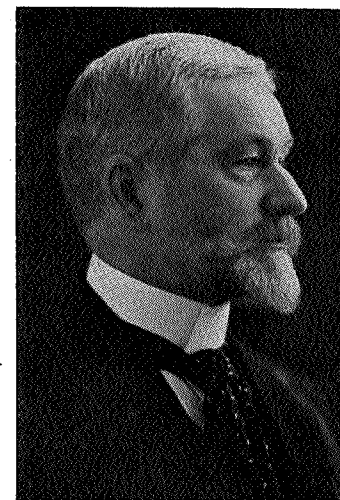
Halfdan Klingenberg var i en rekke av år en meget benyttet mann innen byens forretningsliv. Formann i Trondhjems Handelsstands forening, formann i kolonialgrossistenes forening, medlem av direksjonen i Nordenfjeldske Dampskibsselskap m. v.

Han var en nobel personlighet og hadde utstrakt interesse for kunst og kultur og forøvrig for alt som var vakkert og harmonisk. Hans navn er særlig knyttet til Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum som blev stiftet efter hans initiativ i 1893.

Dette museum har stadig vokset og blitt en viktig faktor i byens og distriktenes kulturliv. Om konsul Halfdan Klingeborgs innsats for dette museum skal vi senere komme tilbake til under en visitt i museet.

Konsul Halfdan Klingenberg døde 8. januar 1927.

Ved åpningen av hans testamente viste det sig, at han hadde skjenket følgende til legater til sin fødeby: kr. 200,000,00 til Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum. Kroner 50.000.00 til diakonissegjerningen i Trondhjems by. Kr. 25,000,00 til Trondhjems Handelsstands Understøttelseskasse. Dessuten skjenket han sin verdifulle malerisamling — 18 billeder — til Trondhjems Kunstforening.

Konsul Halfdan Klingenberg.
1849—1927.

Konsul Ingvar Klingenberg.

Født 25. juni 1863.

Efter erholdt eksamen ved Katedralskolen fikk han sin merkantile utdannelse dels hjemme og dels ved flerårig opphold i forskjellige lande i Europa.

I 1888 startet han egen forretning i Trondhjem.

Ingvar Klingenberg som selv har drevet eksport av fiskevarer til europeiske og oversjøiske land, har på flere områder nedlagt et mangeårig stort arbeide for å fremme de norske fiskeriers interesser.

Han har vært Trondhjems representant i Norges Fiskeråd og har de siste år inntatt stillingen som rådets formann. Formann i Landsfiskerbåtstevnet i Trondhjem 1902. Formann for den Skandinaviske Fiskeriutstilling i Trondhjem 1908. Medlem av juryen ved den internasjonale Fiskeriutstilling i St. Petersburg 1902 og ved Verdensutstillingen i Liege 1905. Formann i direksjonen for Trodhjems Fiskeriselskap og Trondhjems Fiskerimuseum (20 år) (nu æresmedlem).

Videre har Klingenberg vært medlem av Trondhjems kommune-styre, viseformann i Trondhjems Handelsstands forening og formann i direksjonen for Trondhjems Kunstforening.

Konsul Klingenberg er for tiden formann i direksjonen for Trondhjems biologiske stasjon, og denne stilling har han innehatt i ca. 20 år. Formann i styret for Folkemuseet for Trondhjem og Trøndelag, medlem av Forstanderskapet i Trondhjems Sparebank, formann i Kontrollkomitéen i A/S Forretningsbanken, æresmedlem i Trondhjems Sild- og Fiskeexportørers Forening.

Det har alltid vært en glede for Ingvar Klingenberg å stille sin arbeidskraft og sin begavelse til disposisjon når det har gjeldt å bygge op organer og institusjoner som har hatt til opgave å fremme næringslivet og kulturlivet i by og bygd.

Folkemuseet på Sverresborg har vært Klingenberg's kjæreste barn, og ved dette museums grunnleggelse og utvikling har han i årrekker nedlagt et særdeles fortjenstfullt arbeide.

Folkemuseet for Trondhjem og Trøndelag blev stiftet i konstituerende generalforsamling den 14. mai 1913. I styremøte den 15. samme måned valgtes Klingenberg til formann og har siden uavbrudt innehatt denne stilling.

Ved grunnleggelsen hadde museet fem bygninger til opførelse: Lo kirke fra Åsen, Aspåsgården fra Røros, Lillebuans gårdsanlegg på Meldal, Skottloftet fra Snåsa og kjøbmann Hans Nissens gård Trondhjem.

På museets tomter er nu opført 28 bygninger og 14 bygninger

ligger på lager og venter på sin opførelse. Her er også medregnet museets hovedbygning (stenbygningen) og i samme er utstillet en masse gammelt innbo, bohaver og andre meget verdifulle kulturhistoriske gjenstander.

Museet har hatt en rask utvikling og eier nu 42 bygninger samt 10,000 gjenstander.

Museets styre og dets formann fortjener takk og honør for at den herlige og historiske plass på Sverresborg blev valgt til tomt for musets samlinger.

Sverresborg med sin henrivende utsikt utover fjord og bygder er et av de vakreste steder i Trøndelag og museet vil bli et Eldorado for det trønderske publikum, som har interesse for gammel trøndersk kultur.

For å spare penger har museet ennå ikke hatt fast bestyrer, og av den grunn har styrets formann Ingvar Klingenberg i 22 år utført alt administrativt arbeide gratis.

Ingvar Klingenberg har representert flere nasjoner som konsul i Trondhjem.

Brasiliansk konsul fra 1906, til konsulatets nedleggelse i 1931, keiserlig russisk vicekonsul under krigen inntil revolusjonens utbrudd.

Fransk vicekonsul fra 1913.

For utført nasjonale og internasjonale hverv er Ingvar Klingenberg hedret med en rekke dekorasjoner.

Ridder av St. Olavsordenens 1ste klasse, ridder av Danebrog, ridder av St. Anna, St. Stannislaus, officer av Franske æreslegionen, Storofficer av Nichan iftikhar officer de Academi. Kongens fortjenstmedalje i gull, Fransk Medaille a Honneur

Disponent Rolf Klingenberg.

Født 12. april 1869.

Maskiningeniør, uteksaminert fra Trondhjems tekniske Læreanstalt 1888, opholdt sig 2 år i Skottland. Var ansatt ved Surgoens Hall & Betrams mek. Verksted i Edinburg.

Blev i 1890 medeier og disponent for Trondhjems Aktieteglverk og Cementvarefabrik.

I 1894 søkte Klingenberg permisjon ved teglverket og reiste til Marokko, hvor han som ingeniør var med å lede installasjonen av elektrisk lys i Tanger, som blev det første elektriske lysanlegg i Marokko.

Når arbeidet ved anlegget i Marokko var tilendebragt gikk Klingenberg tilbake til sin tidligere stilling, som disponent for Aktieteglverket, og er fremdeles chef for denne bedrift.

Firmaet H. F. Klingenberg A.s.

Grosserer Johan Rønning (1862—1930).

Rønning fikk i ung alder ansettelse i Klingenberg's kontor og avanserte til kontorchef.

Blev i 1902 optatt som medeier og ansattes som disponent. I 1918 blev han hovedeier og chef for firmaet. Rønning var medlem av Handelsforeningens direksjon. Formann i Trondhjems Handelskammer. Formann i Korn- og Melgrossistenes forening. Flere perioder medlem av Trondhjems bystyre. — Var valgt i 2 perioder til stortingssuppleant og møtte på tinget 1913—1916. Han hadde ved sin død i 1930 arbeidet i huset Klingenberg i 52 år.

Hans sønn grosserer Finn Rønning er nu chef for H. F. Klingenberg A/S.

Firmaet H. F. Klingenberg eiet i 60—70-årene 4 skib:

Skonnert «Zaritzza» (1) (C. A. Boye — O. Dahl).

Skonnert «Zaritzza» (2) (C. B. Wangberg).

Skonnert «Martha» (Rolf Klingenberg).

Galeas «Helene» (O. S. Hammer).

Generalmajor Paul Hansen Birch.

Mellem skibsredere, konsuler, kjøpmenn og nordlandshandlere møter vi en ny mann i Trondhjem i 1823 — generalmajor P. H. Birch.

En fremragende militær og tapper krigs, men på samme tid en mann med et edelt sinn, varmt hjertelag og levende interesse for å støtte og fremme filantropiske og humanitære formål.

I 1800 blev Birch optatt på Krigsskolen. I 1805 fenrik ved Søndenfjeldske regiment — 1806 sekondløytnant og lærer ved regimentets underofficersskole på Fredrikshald, hvis chef da var prins Christian August, under ham deltok Birch i felttoget i 1808, utmerket sig ved Prestebakke og Berby m. v., blev straks etter premierløytnant og fikk i 1809 ridderkorset av Danebrog «for fortrinlig brugbarhed, sand Kjækhed og rosværdig Udholdenhed og Aktivitet».

I påfølgende år blev han adjutant i generalstaben.

Ved Riksforsamlingen på Eidsvold i 1814 fungerte Birch som vaktkommandør — blev kort tid efter kaptein og divisjonsadjutant i generalstaben og deltok som krigsadjutant hos general Hegermann i det nye felttog mot Sverige og var med og utmerket sig ved Langenæs. I 1815 blev han major, og ridder av Sverderordenen — 1816, oberstløytnant 1817 og tjenestgjorde til 1823, som referert og den norske hærs representant i Stockholm. Ledsaget Carl Johan til kroningen i Trondhjem 1818. Hlev 1820 oberst og i 1821 generaladjutant.

Den 12. desember 1923 utnevntes Birch til chef for Trondhjems' brigade og kommandant i Trondhjem.

Blev generalmajor i 1824, førte i 1825 kommandoen over øvelsene på Stjørdalshalsen av norske og svenske tropper, og blev førsteoveradjutant hos kong Carl Johan.

Paul Hansen Birch,
1788—1863.

I 1831 blev Birch generalkrigskommissær og tok ophold i Kristiania.

Flyttet på sine eldre dage tilbake til Trondhjem, hvor han døde 25. april 1863. Han ligger begravet på Domkirkegården i samme gravsted som generalkonsul E. C. Dahl.

Birch var en fremragende officer med betydelige krigsvidenskabelige kvalifikasjoner. Fra 1834 medlem av Videnskabernes Selskab.

Men hans minne tør dog tross alle ubestridelige militære fortjenester særlig bli bevaret for efterslekten gjennom den omfattende filantropiske virksomhet som han utøvet uten noensinne å gå trett.

Efter 1834 var general Birch ikke bare medvirkende ved, men regelmessig den grunnleggende og drivende kraft i alle de velgjørenhetsarbeider, som blev satt igang i Kristiania.

Ved personlig offervillighet gikk han i spissen i en grad, som tvang den på forhånd fordringsløse mann til det enkleste levesett og hans edle og varme hjertelag overfor enhver av samfundets ulykkelige lot ham ofte gi avkall på det nødvendigste. I Trondhjem foreslo han i 1826 opprettelsen av et selskap «de nødlidende venner» som i 1837 anla det første barneasyl i Norge i Kristiania skyldes «Understøttelsesselskapet for Husarme» og redningsselskapet «Toftes Gave» og mange flere, Birchs arbeide sin tilblivelse.

General Birch var gift i Kristiania 8. februar 1813 med Anna Catharine Hoffmann Stenersen, født på St. Thomas, datter av byfoged Bernt Christian Stenersen og hustru Margrethe Birgitte Aarø.

Av general Birchs barn skal vi nevne:

Oberstløytnant Peter Abilgaard Birch, Fredrik Reichenwald Birch (handelsmann i Selbo), statsråd Christian Birch Reichenwald.

General Fredrik Christian Otto Hegermann.

Brigadechef i Trondhjem etter general Birch. Født i Fredrikshald 1769, fenrik i 1785, sekondløytnant i 1788. — Premierløytnant ved Trondhjems Infanteriregiment i 1789, kaptein 1802, major i 1811.

Hegermann valgtes som representant fra Trondhjem til det overordentlige storting i 1814.

Han blev i 1817 forfremmet til chef for Indherreds musketer-

korps. Oberst i armeen 1818, generaladjutant i 1825, generalmajor og chef for Trondhjems brigade i 1831.

Hegermann eiet gården Ranheim, gift 1795 med Hanna Monrad. Han døde i 1841.

Generalmajor Jacob Thome

blev brigadechef i Trondhjem etter Hegermann.

Han var født i Fredrikstad 1784, officer 1801 med 2net Akershusiske regiment, premierløytnant 1806, kaptein 1812, oberstløytnant 1825, oberst og chef for Trondhjems brigade 1841, generalmajor 1850. Gift med Mette Elisabeth Rummelhoff. Han tok avskjed som general i 1857. Døde 1874, 90 år gammel. Begravet på Domkirkegården.

Handelshuset Jacob Larsen.

Firmaets grunnlegger skibsfører og Danebrogsmann Hans Jørgen Larsen var født i Borre ved Tønsberg den 22. desember 1779.

Blev gift i Frue kirke her i byen 9. mars 1821 med Anna Christine Bræckan, datter av havnefoged Jacob Pedersen Bræckan og hustru født Weinertz.

I begynnelsen av det forrige århundrede førte han et skib ved navn «Marie» som blev tatt som prise og innbragt til England.

I 1817 blev han ansatt som fører av fregatt «Minerva» tilhørende skibsreder H. J. Sommer, Trondhjem. Dette skib kjøpte han senere, og førte samme for egen regning en del år.

Larsens frue drev kolonialforretning mens mannen var ute på reise, og i 1832 sluttet han med seilassen, og tok for alvor fatt på å utvide den allerede etablerte handelsvirksomhet.

I 1839 kjøpte han «Hotel du Nord» (gård nr. 5 i Fjordgaten) og siden har firmaet Larsen holdt til huse på denne tomt.

H. J. Larsen døde 12. desember 1862.

Grosserer Jacob Larsen.
1823—1883.

Grosserer Jacob Larsen.

(1823—1883)

var Hans J. Larsens eldste sønn og fortsatte i 1857 de av faren grunnlagte handelshus i sitt eget navn.

Han var en av byens ledende menn. Formann i Trondhjems Handelsforening 1868—69. Drev en betydelig import og eksportforretning og eiet som vi nedenfor vil se flere utenrikske handelsskib.

Konsul Hans J. Larsen

Konsul Hans J. Larsen.
1857—1913.

reiste i ung alder til utlandet og fikk sin merkantile utdannelse i Tyskland og Frankrike.

Samme år som hans far Jacob Larsen; døde (1883) overtok han firmaet som ene innehaver.

Konsul Larsen var en meget benyttet mann i sin by.

I nittiårene startet han sammen med generalkonsul Jacob Finne margarinfabrikken «Arild» og var innvalgt i ledelsen for en hel rekke bedrifter og organisasjoner, således medlem i direksjonen for Det Nordenfjeldske Dampskibsselskap og Trondhjems Aktieteglverk og Forsikrings-selskapet Norske Alliance. Formann i Trondhjems Handelsforening, medlem av arbeidsutvalget for Dovrebanelen, formann av Trondhjems Sparebanks Kontrollkomite, medlem av Trondhjems Børskomite og så i flere perioder medlem av formannskap og bystyre.

Firmaet Jacob Larsen A/S (kolonialforretning en gross) ledes nu av sistnevntes sønn konsul Jomar Larsen og hans svoger grosserer Eyvind Gaden.

Huset Larsens Rederibedrift.

Rederiet Larsen eiet i sin tid tre skib som het «Minerva». Formentlig var Hans J. Larsen heldig med førstnevnte skib med dette navn og av den grunn blev «Minerva» betraktet som et lykkenavn.

Firmaet solgte gamle «Minerva» (1) og bygget i sekstiårene et barkskib på Trondhjems Skibsverft som blev kalt «Minerva» (2). Denne skue var ført av kaptein P. G. Larsen (Jacob Larsens bror). Han døde ombord i skibet på en reise i utlandet i 1861. Hans lik blev hjemsendt og ligger begravet på Domkirkegården.

I syttiårene kjøpte rederiet en bark i England som også fikk navnet «Minerva» (3) (ført av kaptein Winchler).

Skonnert «Sex Brødre».

Hans J. Larsen snr. hadde 6 sønner og derfor fikk skibet dette navn. «Sex Brødre» blev innkjøp i 1846 og gikk i utenriksfart i 26 år. Var gjennom årene ført av kapteinene H. Brun, P. G. Larsen og Robert Larsen (sistnevntes bror var på sine eldre dager kon-torchef i firmaet).

Rederiets femte skib var bark «Tettis» som blev kjøpt i 1868 (fører kaptein J. G. Dahl).

Skonnert «Petra».

Innkjøpt i 1868, opkalt efter Jacob Larsens frue Petra Larsen født Bjørn.

Ført av kaptein P. N. Hammer.

Forliste totalt ved Schjetlandsøene i 1873, hele besetningen omkom.

Skonnert «Rio».

Bygget på Charlottenlunds skibsverft 1874. Seilte både på Euro-peiske og oversjøiske havner i 17 år. (Førere kaptein J. S. Bochkon, H. Leuthen).

Skonnert «Hagleik».

Innkjøpt av Larsen i 1878. «Hagleik» var en hurtigseiler som få skib kunde følge.

Førere J. M. Hegstad, J. L. Koen, O. J. Berg.

Galeas Richard».

(Kapt. Bjørn).

Brigg «Edvard».

Bygget i Trondhjem 1874. Innkjøpt av Larsen i 70-årene. Var ofte disponert i oversjøisk fart og seilte på La Plata, India og Australia. «Edvard» var også ført av flere skipper, M. C. Hansen, J. M. Hegstad og O. J. Berg.

I 1895 lastet skibet i Trondhjem for siste gang.

Seilskipsfartens tid var forbi og rederiet Larsen solgte i 1895 «Edvard» som var firmaets siste skib.

Familien Huitfeldt.

Allerede i det 16de århundrede kommer man over dette navn i byens historie og det er interessant å studere den slekts personalia som gjennom 400 år har vært knyttet til mange begivenheter i Norges rike.

Beritsgaard gods i Musse herred Maribo amt på Lolland-Danmark er familien Huitfeldts ættegods.

På denne herregård blev Otto Clausen (Huitfeldt) og fru Barbara gift i 1501.

I den første halvdel av det 16de århundrede kom fire av deres sønner til Norge.

Kristoffer Huitfeldt, befalingsmann på Bergenhus (død 1559).

Claus Huitfeldt til Krumstrup, forlenet med Brunla len (død 1590).

Peder Huitfeldt til Engestotte, kansler i Norge (død 1584).

Povel Huitfeldt stattholder i Oslo (død 1592).

Familien blev adlet i kong Fredrik I. tid.

Av Kristoffer Huitfeldts barn har Arild Huitfeldt til Oddersberg vunnet sig et navn som historisk forfatter. Han var født på Bergenhus i 1549. Lensherre til Søndmøre, blev senere kansler i Danmark.

Hans yngre bror Jacob Huitfeldt var befalingsmann i Trondhjem (død 1583).

Samtlige norske kildeskrifter er enig om at alle fire nevnte brødre var dyktige og rettfærdige embedsmenn i den tid de gjorde tjeneste i Norge.

Den norske gren av familien Huitfeldt nedstammer fra forannevnte lensherre Claus Huitfeldt, og således også familien Huitfeldt i Trondhjem.

Hans sønn Anders Huitfeldt til Tonstad blev gift med Margrethe Litle, datter av lensherre på Akershus Peder Hansen Litle og hustru Ingeborg, datter av rikshovmester Nils Henriksøn Gyldeuløve og fru Inger Ottesdatter Rømer til Østraat.

Ved giftermålet med fru Inger Rømers datterdatter blev denne gren av familien Huitfeldt optatt i den nye norske høiadel.

Anders Huitfeldt fikk med sin hustru Tronstad med tilhørende jordegods i Hurum.

Av Anders Huitfeldt og Margrethe Rømer Litles barn skal vi nevne:

Hartvik Huitfeldt til Skjelbred (1582—1637) der var forlenet med Sem gård og Eken sogn, og Jacob Huitfeldt til Tronstad (død 1637) der var far til oberst Tønne Huitfeldt.

Oberst Tønne Huitfeldt

var født på Tronstad i Hurum i 1625, deltok som ung officer i Hannibalsfeiden. Efter et lengere studieophold i utlandet overtok han kommandoen ved Halden i 1660, ledet forsvaret med stor dyktighet og tapperhet mot en overlegen fiendtlig styrke, som måtte opgi beleiringen.

Han utviste også under krigen 1677 fremragende dyktighet. Døde 1677 — 52 år gammel.

Til minne om Tønne Huitfeldts tapperhet og store innsats i fedrelandets tjeneste er reist en bauta på Fredrikshald festning.

Blandt Tønne Huitfeldts barn var sjøhelten Ivar Huitfeldt og

Oberst Tønne Huitfeldt.
1625—1677.

Kommandør Ivar Huitfeldt.
1665—1710.

generalløitnant Henrik Jørgen Huitfeldt til Ellingaard, Kjølberg og Sande. (Kansler Jens Bjelkes tidligere eiendommer).

Kommandør Ivar Huitfeldt til Tronstad var født på Fredriksten festning 1665. Blev utdannet som sjøofficer. Deltok i slaget ved la Hoge i 1692. Kommandør 1704. Samme år overtok han ledelsen ved orlogshvervet i Kristianssand S.

1710 fikk han kommandoen over linjeskipet «Danebrog» med 82 kanoner. Førte dette i Kjøgebugt. Under slaget kom der ild i skipet, men han fortsatte kampen med uhørt tapperhet til «Danebrog» sprang i luften og her fant han sin heltedød 4. oktober 1710.

Hans kiste står i det Huitfeldtske likkapell i Hurum.

Henrik Jørgen Huitfeldt til Ellingaard,

født på Fredriksten 1674, utmerket sig som oberstløitnant ved Moss gjenerobring under Carl 12tes innfall i Norge 1716.

Til belønning herfor fikk han en gullmedalje med kongens bilde. Generalløitnant 1747, — Hvid Ridder. Døde 1751.

Av sistnevntes barn var generalmajor Wallentin Wilhelm Hartvig Huitfeldt til Ellingaard. (1719—1792).

Konsul Arild Kristopher Huitfeldt, Trondhjem

var født på Eskevikens herresæte ved Fredrikshald 25. april 1813.

Han vokste op i et av landets rikeste skogdistrikter og blev interessert i den imponerende trafikk som hersket ved Tistedalselvens mange sagbruk.

Fredrikshald var i den tid en av landets største utskibningshavne av trelast og byen hadde en betydelig handelsflåte.

Tiltross for at det i hans slekt gjennom århundred hadde vært fast regel at alle sønner skulde bli embedsmenn, opgav han denne tradisjon og valgte trelasthandelen til sin branche.

Fylt av interesse for tidens kommercielle liv og de moderne impulser på teknikkens område, reiste han i 1841 til Trondhjem, hvor han startet firmaet

A. Huitfeldt & Co.

Samme år blev han gift med Marie Dorthea Garmann, som var eneste datter av konsul Herman Garmann og hustru født Hoë.

Arild Huitfeldt var en velutdannet og initiativrik mann, som stod i spissen for mange nye grener innen næringslivet. I 1843 grunnla han sammen med sin svigerfar — konsul Garman og Chr. Schreiner — Fabrikken ved Nidelven og ved Garmanns død i 1853 blev han hovedeier.

Fabrikken fikk en stor betydning for hele byen og konsul A. Huitfeldt nedla gjennom 35 år et betydelig arbeide for å holde denne bedrift oppe, men tiltross for ofre og meget slit bragte driften skuffelser.

Men det store var at fabrikken blev skapt — den har vært til gagn for tusener av mennesker.

Som eier av Lundamo gods nedla Arild Huitfeldt også et for tjenstfullt arbeide på gårdsbrukets område, idet han importerte engelske kjøer av ayrshireracen og bidrog derved til forbedring av hele trøndelagens kvegbestand.

Trelastexport og sagbruksbedrift var som foran nevnt Arild Huitfeldts specialitet og det er nevnt av en forfatter, at han også innen denne branche var foregangsmann og således den første i Trondhjem som begynte å bruke grindsager og sirkelsager ved sine bruk.

I 1843 blev Arild Huitfeldt russisk konsul og i 1866 konsul for det tyske forbund.

Fra 1851 var han ritmester og chef for den ridende borgergarde i Trondhjem.

Arild Huitfeldt døde den 7. juni 1877.

Konsul Arild Huitfeldts sønner.

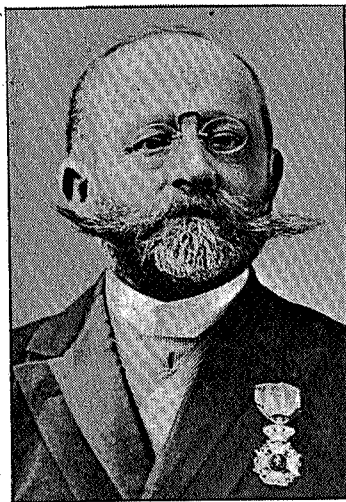
Konsul Herman Huitfeldt — født 1845 — intrådte i firmaet som medinnehaver i 1873 og uttrådte i 1901, hvorefter han flyttet til København.

Minister Arild Christopher Huitfeldt,

født i 1847. En mann med fremragende evner. Blev i ung alder ansatt i utenriksetaten, sekretær ved legasjonen i Petersburg, legasjonsråd i Paris. Han døde som norsk og svensk minister i Madrid 1891.

Konsul Ivar Huitfeldt

(1848—1910)

Konsul Ivar Huitfeldt.
1848—1910.

optokes som kompanion i A. Huitfeldt & Co. i 1873 og blev i 1901 firmaets eneinnehaver. Han var en av byens driftigste forretningsmenn. Foredlet og produserte eksportvarer ved en rekke egne bedrifter.

Trelast ved Hyttefossen, Mostamarkens gods og ved Hommelvik sagbruk og høvlerier. Han eiet teglverk, Kjøli Gruber, Killingdals Gruber og Ulriksdals Gruber samt Leer Chemiske fabrikker. Ivar Huitfeldt sysselsatte til sine tider op til 500 mann.

Vilhelm Valentin Hartvig Huitfeldt.

Født 1850. — Candidat Jurist.

Utflyttet i ottiårene til Tasmanien i byen Kingarosma, hvor han blev utnevnt til fredsdommer for den engelske regjering.

Konsul Ivar Huitfeldts sønner: Grossererne Tønne & Ivar Huitfeldt er nu chefer for A/S A. Huitfeldt & Co.

A. Huitfeldt & Co. drev også rederibedrift og eiet 5 skib, som utelukkende var disponert i fraktfart med husets egne varer og produkter.

- 1) Skonnert «Marie». (Fører B. Hyll).
- 2) Skonnertbark «Herman». (F. C. Elverum).
Dette skib var anskaffet for å frakte hjem jern og kull til Fabrikken ved Nidelven og seilte til stadighet på engelske havner.
- 3) Skonnert «Trønderen». (J. Koen).
Seilte i trelasttraden på forskjellige utenlandske havner.
- 4) Skib «Svanen». (F. Bye).
Gikk også i fraktfart med trelast.
- 5) Jakt «Elisabeth». (Lars Bakken).

Trondhjemsjøpmennenes handelsfart på Nordland og Finnmarken i den første halvdel av det 19de århundre.

Vi har allerede under vår vandring gjennom Baklandet hørt litt om hvorledes forstadens handelsmenn drev Nordlandstrafikken, men det var også mange kjøpmenn i hovedbyen, som deltok i denne trafikk og eiet en stor flåte av jekter og andre slags fartøier, som seilte i den nordlandske handelsfart.

Da det skal være disse optegnelseres oppgave å skaffe rede på gamle Trondhjemsskibes navne, samt bevare minnet om trøndernes seilas i fordums dager, medtas her noen kortfattede notater om Trondhjems Nordlandshandlere og deres fartøier.

Av en gammel fortegnelse sees, at en av byens jektskipper hadde innlastet følgende varer i sitt fartøi:

Kaffe, tobakk, sukker, mel, gryn, erter, kolonial, smør, flesk, gammelost, jernvarer, taugverk, fiskeredskaper, manufaktur, kort-

stokker, lugger, strømper, vanter, lær, tresko, sjøstøvler, vadmel, ullgarn og kortstokker.

Skipperens kahytt akterut var helt innredet som en butikk.

Forskjellige fartøier var lastet med andre slags varer, således M. H. Lundgreens jekter med salt, kolonial og vine, vinhandler Mackholms med vin, fru Wiklems med brennevin, E. C. Dahls med øl o. s. v.

En av byens bakermestere hadde innmuret bakerovn i sin jekt og solgte fersk brød på fartøiets dekk.

Varene blev solgt i fiskeværene og på markederne. Kontant eller bortbyttet i fisk, tran og rogn.

Til hjemturen blev også delvis innkjøpt råfisk, som saltedes løs i rummet og samme blev losset ute i de trønderske distrikter og tørret til klippfisk.

I femtiårene blev det år om annet utrustet 200 fartøier fra Trondhjem for Nordlandsfarten.

80 fra byen, 70 fra Baklandet og dessuten befraktet byens handelsmenn ca. 50 Innherredsjekter som også blev disponert i samme fart.

Kjøpmann Isach Dahl

drev handelsforretning i Trondhjem i tiden omkring 1790—1825. Han var en meget formuende mann og betalte 1350 speciedaler i sølvskatt til Norges Banks grunnfond.

Han bodde i Frue sogn, eiet brygge no. 42 på bakkene (Fjordgaten) samt gården Presthus i Strinda. Han drev også Nordlands-handel i stor stil og var reder for følgende fartøier: Galeas «Bredfod» (skipper Ole Hansen), brigg «Speculation» (Jeppe S. Jensen m. fl.), jekt «Haabeth» (J. Møller), slupp «Anna Christine».

Asmus Wraamann,

handelsmann i Trondhjem — tiden 1790—1818 — eiet gården Stene, Strinda, drev Nordlandshandel og hadde 4 fartøier: Slupp «Den unge Hans» (Peder Opstad). Slupp «Sofie Kleist» (Th. Corneliusen). Jekt «Hanna Christine» (J. Bræckan). Brigg «Hercules» (E. A. Balck).

Arnt Solem

(1778—1857).

Kjøpmann fra 1800 til 1825. Eiet gård no. 42 i Kjøbmannsgaten og brygge no. 36 i samme gate samt gården Stavne og senere Breidablik i Strinda.

Solem eiet 4 fartøier som var disponert i Nordlands-farten: Jekt «Glæden» (Rolf Lyng m. fl.). Skonnert «Enighed» (H. O. Melbye). Slupp «Haabeth» (H. O. Melbye). Slupp «Marie Lovise».

I. K. Lykke som var ansatt i Arnt Solems kontor hadde en 4de-part i sistnevnte fartøi.

E. R. Krognos

(1770—1858)

drev handelsvirksomhet og rederibedrift i den første kvartcirkel av det forrige århundrede.

Erik Rolfsen Krognos var født på Stadsbygden, kom til Trondhjem i ung alder og startet forretning omkring 1795.

Han blev en formuende mann og eiet gård no. 30 i Strandgaten, samt Klosterdalen på Øen. (Nu familien Pienes gård).

Krognos var reder for følgende skib: Bark «Forsøget» (C. F. Dahl — O. S. Helberg). Jekt «Familiens Haab» (I. N. Sandberg). Jekt «Ingeborg Anna» (Jens Granbo). Galeas «Prøven» (A. Lodgaard).

Erik Wullum

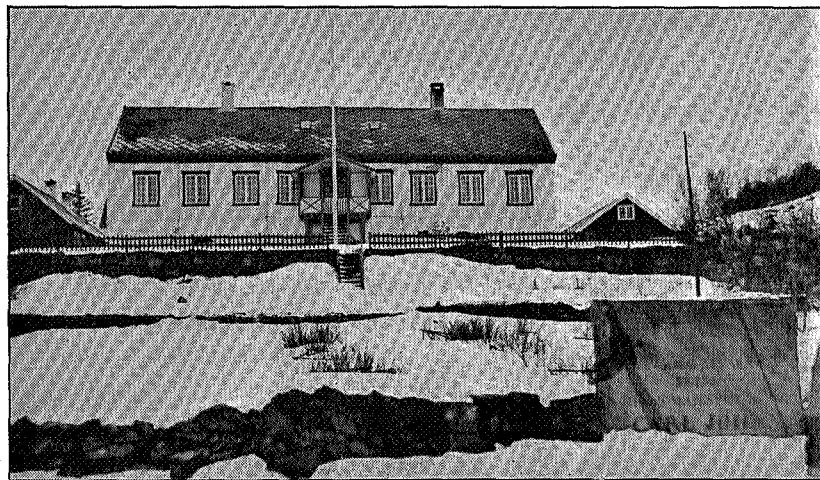
født 1777. — Kom som ung gutt i tjeneste hos grosserer Fredrik Bing og avanserte til fullmektig. Han var visselig en meget dyktig og pliktopfyllende mann, for når han sluttet hos Bing, fikk han en særdeles smukk minnegave hos sin chef.

Minnegaven bestod av en modell i sølv av skibet «Emanuel». I speilen av sølvskuten er inngravert «Emanuel» 1838. «Venskaps minde av F. B.»

På modellens side står:

«For din kjøel feldte øksen det første trøe i 1803, og bygningen reistes med tro og haap og blev spiren til lykke».

Erik Wullum eiet gården «Nøisomheden» ved Sverresborg alle-

Wullumsgården ved vintertid. Carl Johans minnetavle sees til høire.

rede i 1813 og opførte i 1831 den på gården fremdeles stående hovedbygning. Gården har efter Wullum fått sitt navn «Wullumsgården».

Ved kong Carl Johans besøk i Trondhjem 1835 opførte Wullum en æresport ved veien like utenfor sin gård og det fortelles at denne oppmerksomhet bragte ham Wasaordenens ridderkors.

Senere opførte Wullum den store stenhelle som står utenfor Wullumsgården og har følgende inskripsjon:

«Erindring af 7de September 1843 — 25 årsdagen efter Kong Carl Johan Kroning.»

Erik Wullum eiet også gård i byen og denne stod på hjørnet av Nordre gate og Karl Johans gate. Han solgte samme i 1839 til skibsfører Ole Nilsen som nevnte år startet Hotel d'Angleterre i gården. (d'Angleterre er nu byens eldste hotell).

Wullum var interessert i mange foretagender. Han bygget gårder, drev bakervirksomhet, dampmølle m. m. og eiet følgende to fartøier: Slupp «Anna Kjerstine» (Olaus Wanvik), jekt «Ingeborg Marie» (N. H. Fladseth).

Ved storbranden i 1841 led Erik Wullum store tap og flyttet av den grunn i 1847 til Spillum i Namdalen. Der opførte han det første sagbruk som var drevet med damp i Namdalen. På sine eldre dager blev Wullum en helt utarmet mann, men han hadde en god venn på gården Spillum, som på mange måter støttet ham. Hans

velgjører fikk sølvmodellen av «Emanuel» til odell og eie og denne finnes fremdeles på Spillum.

Erik Wullum var gift med Kjerstine Wold og hadde i sitt ekteskap en sønn — sogneprest Olaus Wullum, som døde i 1852.

Erik Wullum døde på Spillum 2. august 1872 — 95 år gammel. Han ligger begravet på Klinga kirkegård gjemt og glemt.

Jonas Falck,

handelsmann — 1810—1840. Eiet handelsstedet og gjestgiveriet Steilo i Vesterålen og drev en meget stor handelstrafikk på Nordland.

I Trondhjems tollprotokoller finnes han opført som eier av nedenfor nevnte 5 fartøier:

Jekt «Anna Johanne», jekt «Helmine Jakobine» (P. M. Dreivland), jekt «Jonetta Andrea» (Johs. Hammer), jekt «Moder Caroline» (E. Olsen), slupp «Caroline» (Lars Hassing).

P. G. Meisterlin.

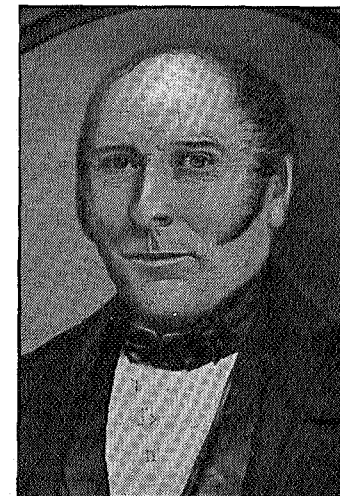
1790—1855.

Meisterlin var en meget interessert reder. Han eiet gård no. 52 i Kjøbmannsgaten. (Nordenfjeldske Dampskibsselskaps nuværende eiendom). Fra 2. etasje i sin gård kunde han se utover fjorden og beskue skibene som lå ved Munkholmen eller komme seilende inn fjorden. Denne utsikt satte han meget stor pris på. Rett over gården lå brygge no. 10 i Fjordgaten og samme var bare 1½ etasje for ikke å stenge utsikten for Meisterlin. Pakkhusets eier var av samme grunn ved klausul forbudt å forhøje bryggen.

Huset Meisterlin blev startet 1818 og drev grossforretning i korn og kolonial, samt skibsrederibedrift.

Firmaets mange skib selte både i utenriksfart og Nordlandsfarten.

Efter grunnleggerens død i 1855

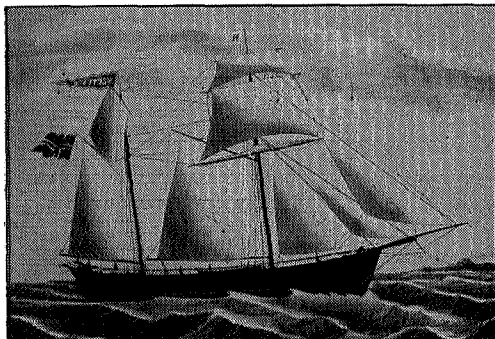

Skibsreder P. G. Meisterlin.

1790—1855.

fortsatte hans to sønner Carl og Wilhelm Meisterlin forretningen under det samme firmanavn.

Rederiet Meisterlins skib:

Skonnert «Ventus».

re H. P. Hansen — P. A. Lodgaard — A. J. Walseth og J. A. Hundorp).

Skibet forliste i Nordsjøen 1870. Hele besetningen omkom.

Skonnert «Ventus». (J. Holtan m. fl.) — Bark «Christine» (O. L. Øien). Forliste den 25. november 1874 ved Mølbukten, Agdenes — frelastet på Orkdalsøren. — Brigg «Æolus». (J. Watten og O. J. Berg m. fl.). — Brigg «Orion» (J. Holtan m. fl.). — Galeas «Nor» (Carl F. Schjerve). Seilte til stadighet i handelsfart på Nordland og Finnmarken. — Jakt «Venskabet» — disponert på Nordland. (O. A. Berg m. fl.).

Handelshuset Holck & Co.

Dette firma blev grunnlagt av Johan Christoffer Holck (1780—1847) omkring 1812. Han drev handel med korteverar og andre lignende varer i Strandgaten. (Nu Olav Tryggv. gt. 29). Holck deltok også i Nordlandstraden med to egne fartøier: Jekt «Johanna» og jekt «Petrine».

Han var gift med Karen Kristine Tunquist og hadde flere barn. Av disse skal vi nevne døtrene Amalie og Elisabeth, som i sin tid opprettet et legat på kr. 8,000.00 til beste for uttjente eldre tjenestepiker i Trondhjem.

Galeas «Emanuel» (C. F. Schjerve — O. A. Berg). Bark «Eliza». Bygget på Trondhjems skibsverft 1852. (Førere C. F. Schjerve — O. A. Berg, H. P. Hansen, J. Martens og O. L. Øien).

Skonnert «Nidarnes». Bygget i Hommelvik 1857. (Førere

Kjøpmann C. Mackholm.

(1780—1834).

Eiet gård i Strandgaten (nu Olav Trygvessøns gt. 6). Brygge no. 41 i Kjøbmannsgaten. Drev forretning i kolonial og vine og utrustet fartøier på Nordland i tidsrummet 1810—1833. Eiet slupp «Opreisningen» (Adr. A. Buck). Bomjekt «Hermann» (Joh. Dahl m. fl.). Sistnevnte fartøi var opkalt efter rederens frue Hermann Møinichen.

Firmaet Erich Dahl

blev startet av Erich Dahl, som var født på gården Stuedal i Tydalen omkring 1785.

Han blev i ung alder ansatt i firmaet Nils F. Bing. (Far av Fredrik Bing).

Dahl giftet sig i 1808 med Christine Lyche fra Kristiansund N. Han fortsatte fremdeles hos Bing, men startet en liten forretning i Gravalmenningen som blev ledet av fruen.

Deres eiendommer lå på samme tomt hvor Felleskjøpets nuværende gård og brygger ligger.

Sistnevnte eiendommer blev opført av firmaet Dahl efter den store brand i 1843.

Forretningen gikk godt under frunes ledelse og av tollprotokollene fremgår at hun også deltok med flere fartøier i Nordlandshandelen.

Erich Dahl døde i 1821 og fruen overlevde ham i 40 år. Hun døde først i 1861.

De hadde 4 barn, og generalkonsul E. C. Dahl, som vi vil høre om i neste kapitel, var den nest yngste av barna.

Fru Dahls nordlandsjekter: Jekt «Christine» (E. Gellein). Jekt «Emilie» (Joh. Buan). Jekt «Enigheden» (E. Gellein m. fl.).

Handelsslekten Schmidt i Trondhjem.

Av tollprotokollene sees, at flere forretningsmenn av denne familie deltok i Nordlandshandelen i tiden 1800—1860 og eiet også store skib som seilte i utenriks fart.

Kjøpmann Jens Schmidt eiet omkring 1830: Bark «Nils» (H. Niimarck). Skonnert «Christina Testmann» (kapt. Børsting).

Eidsvoldsmannen Peter Schmidt eiet slupp «Haabeth» (Peder Hansen), slupp «Buøen» (G. Holm m. fl.).

Kjøpmann Ludvig Schmidt eiet jakt «Hanna» (O. Buan). Jakt «Anna Berntine», skonnert «Emanuel» (H. Hesle).

Kjøpmann Johan Schmidt eiet skonnert «Duen» (kapt. Halmø).

Handelshuset Frick & Strøm

Innehaver Paul Meyer Frick (1788—1844) og Hans Christian Strøm (1787—1844) hadde 2 brygger i Kjøbmannsgaten (no. 3 og 18).

I Nordlandshandelen deltok dette firma med følgende 6 fartøier: Slupp «Marie» (Johan Bæverdal). Jekt «Haabeth» (P. Moe). Jekt «Tilfældet» (P. Røstgaard). Jekt «Johanna Catharina» (P. Røstgaard). Jekt «Antonette» (David Frick). Jekt «Aparto» (P. Røstgaard).

Kjøpmann Magnus Brostrøm drev handelsvirksomhet i Trondheim 1830—50.

Disponerte i Norlandsfarten slupp «Johanne» (Nils Sæther). Jekt «Edrikke» (R. Kaseth).

L. Øvre

Nordlandshandler i begynnelsen av 1800-tallet. Hadde 3 fartøier: Slupp «Ravn» (B. Øvre). Jekt «Ørnen» (Joh. Buøen). Jekt «Erstatningen» (A. Lund).

Handelsmann Thomas H. Tønseth. Født på Røros 1788. Han kom i tjeneste hos Henrich Meincke i 1808. Startet noen år senere handelsvirksomhet. Tønseth blev gift 1818 med Margrethe Steen. Han døde 1871 og fruen i 1873. Tønseth deltok i Nordlandshandelen med slupp «Hanna Oline» (J. Arnet).

Ernest Tønseth

eiet 3 fartøier: Brigg «Pilen» (Sten Buck). Skonnert «Sylphiden» (Th. Tønseth). Slupp «Hanna Oline» (P. Schjølberg).

Kjøpmann O. A. Moe.

født på Røros 1797. Blev i 1812 ansatt i Arnt Solems forretning, hvor han fikk sin merkantile utdannelse. I 1825 overtok han Solems forretning og kjøpte hans gård Kjøbmannsgaten 42.

Han var gift med Maren Moe. Eiet gården Øvre Sommerro på Øya. (Døde 1878).

Ole Axelsen Moe drev meget store forretninger på Nordland og deltok i denne trafikk med følgende 6 fartøier: Jekt «Marie Louise» (Iver Løkke). Skonnert «Erindringen» (Chr. Carlsen). Jekt «Svanen» (J. A. Møller). Jekt «Anna Christine» (A. Ervig). Brigg «Osvar» (sammen med P. Oldenborg). Skonnert «Marie» (sammen med O. A. Krognen).

Sistnevnte skib var ført av kapt. Sivert Dahl. Forliste omkring 1845. (Alle omkom).

P. O. Aune & Søn.

Grunnleggeren av dette handelshus, grosserer Peter O Aune var født i Romsdalen 1799. Efter en del års tjeneste hos kjøpmann Wullum, startet han i 1827 egen forretning. Kjøpte i 1838 foranvnte kjøpmann Mackholms gård i Strandgaten (O. Tr. gt. 6).

I femtiårene blev hans sønn Oluf Andreas Aune (1827—1883) optatt som medinneholder, og fra samme tid fikk firmaet ovennevnte navn.

Aune & Søn drev også store forretninger på Nordland og eiet mange skib.

I 1854 var han med og startet Trolla Bruk sammen med bestyrer H. Joh. Olsen, O. A. Krognen, Rich. Knoph, Ole Axelsen Moe og borgermester Henr. Lysholm.

P. O. Aune & Søns handelsflåte: Jekt «Tvende Brødre» (B. Møller). Jekt «Eline Marthine» (John Moe). Skonnert «Snekken» (J. M. Jensgaard). Jekt «Josefine Christine» (J. T. Moe). Skonnert «Hvidør» (J. M. Jensgaard m. fl.) Skonnert «Caroline» (½ sammen med firmaet Joh. D. F. Lyng).

P. O. Aune døde 16. mars 1883.

Kjøpmann Hans Geelmuyden.

(1780—1850).

Deltok i Nordlandshandelen i tiden 1815—1827 med følgende 4 fartøier: Skonnert «Anna Colbjørnsen» (Ole Elevsen). Slupp «Nidaros» (Lars Bakken). Slupp «Thorvald» (Jonas Dahl). Jekt «Anna», (Chr. Lagerø).

Geelmuyden blev i 1827 ansatt som skibsmegler i Tronhjems og sluttet samme år med forretningen.

Kjøpmann Mathias Conrad Petersen.

(1761—1833).

Han var i begynnelsen av 1800-tallet en meget benyttet mann i Tronhjems. Blev innvalgt som medlem av Norges Banks første direksjon i 1817 og satt som sådan til sin død (1833). Var redaktør for «Tronhjems Adresseavis» fra 1795—1799. Var en av stifterne av borgerlige artillerikorps og blev dets første chef.

Petersen eiet: Skonnert «Familiens Haab».

Kjøpmann Chr. Oldenburg.

Drev Nordlandshandel fra 1830 til omkring 1840, deltok i farten med jekt «Falken» (H. C. Nilsen), jekt «Caroline» (N. Oldenburg, jekt «Nicoline Birgitte» (N. Oldenburg).

Kjøpmann Marcus Parelius.

(1823—1879).

Eiet slupp «Anna Sofie» (J. Bolling).

Kjøpmann H. G. Lien.

(1809—1892).

Startet forretning i Strandgaten i 1829 og eiet gård (nu O. Tr. gt. 46), Emil Grønnings nuværende gård.

Han sluttet med forretningen i 1854 og flyttet til Liverpool (England) hvor han døde 1892. Han eiet følgende 3 fartøier, som i 30—40-årene seilte i Nordlandsfarten:

Skonnert «Eidsvold» (F. C. Brækstad). Jekt «Christine» (A. R. Graae — J. L. Bostad). Jekt «Tilfeldet» (Ole Svendsen).

Knud Holtermann.

(1786—1857).

Eiet i begynnelsen av forrige århundrede Østråt på Ørlandet. Kjøpte i 1844 (45) Lade gård, hvor han bodde til sin død i 1857. Holtermann var interessert i forretninger på Hopsjø i Hitteren og eiet nedenfornevnte 4 fartøier som seilte i Nordlandsfart.

Galeas «Duen» (A. Walseth). Jekt «Lydeanna». Jekt «Reneventura». Slupp «Brødrene Carl og Johan». J. Wangberg).

Skipper J. Dahl.

Eiet omkring 1825—40 slupp «St. Thomas», som han selv førte i handelsfart på Nordland og Finnmarken.

Kjøpmann J. R. Krognos.

Født i Tronhjems 1814. — Var kjøpmann samme sted (1836—40). Eiet 2 handelsskuter.

Galeas «Tordenskjold» (O. Eggen m. fl. Jekt «Forsøget» (Knud Wiberg).

I firtårene kjøpte Krognos gården Karlslyst i Hommelvik. Han var stortingsmann fra Søndre Tronhjems amt i 1854—1869.

Kjøpmann O. A. Krognos.

(Født i Rissa 1802).

Handelsmann i Tronhjems 1830—1850.

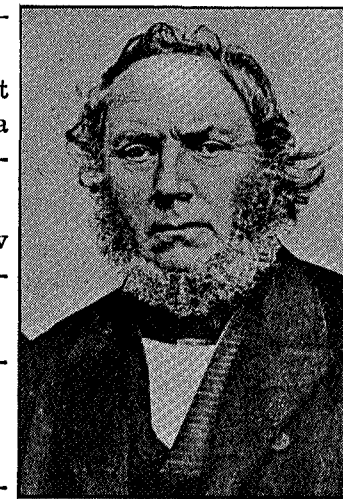
Var i sin samtid en meget optatt og betroet mann. Stortingsmann fra Tronhjems i 1848 og senere flere ganger inntil 1860.

Han var også i årrekker medlem av Norges Bank og Tronhjems Sparebanks direksjon.

O. A. Krognos eiet 2 nordlandsfartøier:

Jekt «Berntine» (A. Brevik).

Jekt «Hanna Oline», samt halvparten i skonnert «Marie» sammen med Ole Nielsen Moe.

Kjøpmann og bankdirektør
O. A. Krognos 1802—1869.

Handelshuset Joh. D. F. Lyng.

Dette firma blev grunnlagt av grosserer Johan Daniel Fürstenberg Lyng i 1828 (1803—1888).

Han var firmaets chef i 60 år (fra 1828 til 1888).

Grunnleggerens sønn Johan Daniel Lyng fortsatte forretningen (født 1845).

I 1906 blev sistnevntes sønn kjøpmann Markus H. Lyng optatt som kompanion, han er nu chef for firmaet Joh. D. F. Lyng A/S.

Fra starten og inntil 1888 drev firmaet betydelig handelsspedisjonsfart på Nordland og Finnmark og deltok også i trafikken på markedsplassene.

Efter 1888 spesialiserte firmaet sig utelukkende i manufaktur.

Firmaet eiet følgende 5 fartøier: Skonnert «Hreidar» (J. M. Jensgaard). Skonnert «Caroline» (J. M. Jensgaard). Jekt «Haabeth» (A. Olsen m. fl.). Jekt «Tvende søskende» (O. Gilberg m. fl.). Jekt «Fredrikke» (Ole Øien).

Familien Hegdahl, Trondhjem.

Kjøpmann Hans Hegdahl var født omkring 1790. Han eiet gården Hegdalen i Ilsviken og efter denne eiendom har slekten fått sitt familienavn. Han drev handel på Nordland og tilvirket klippfisk som han tørret på Hegdalsbergene ved sjøen. Hegdahl døde i 1837, hans hustru fru Johanne Hegdahl fortsatte handelen i egen gård i forstaden Ila.

Bakermester J. H. Hegdahl.

Johan Henrik Hegdahl var forannevntes sønn, født i Hegdalen i 1827.

Efter å ha erholdt borgerskap som mester, kjøpte han i 1849 gård no. 5 i Munkegaten og i samme drev han sin velrenomerte forretning i 50 år — til sin død 25. juni 1899.

Hegdahl var en meget interessert og oplyst mann og fulgte godt med i de forskjellige saker som var oppe i tiden. Han skrev ofte innlegg i dagspressen og doserte sine meninger efter hjertens lyst.

Bakermester Hegdahl var også interessert i skibsfart, og deltok i Nordlandsfarten. Han eiet 2 fartøier. Skonnert «Idun» (P. Wang — kapt. Granbo). Jekt «Elisa» (I. Paulsen — I. N. Wold). Skon-

Gruppebildet av familien Hegdahl efter fotografi i Nissengården på Folkemuseet — Sverresborg.

neret «Idun» sendte han ofte til det Sorte hav, og hentet hjem rug som han lot formale og brukte i sitt bakeri.

Bakermester J. H. Hegdahl.

Fru Sara Catharine Hegdahl. (Datter av eksesermester J. Wold).

Deres barn:

- 1) Bakermester Hans Hegdahl, født 1852.
- 2) Inga Hegdahl, født 1854. (Gift med grosserer A. Dahl).
- 3) Ellen Henriette Hegdahl, født 1856. (Gift med bakermester John Bostad.)
- 4) Sara Gurine Hegdahl, født 1858. (Gift med infanterikaptein John Normann.)
- 5) Lina Ulrikke Hegdahl, født 1859. (Gift med kjøpmann O. A. Normann.)

Vi har i dette lille kapitel om byens Nordlandshandlere hørt nevnt navn på ca. 100 skib og fartøier, som trafikerte i Nord-

landsfarten og man får inntrykk av at disse flytende butikker gjorde gode forretninger, for de fleste av Nordlandshandlerne blev formuende menn.

Perioden fra Norges Banks åpning i 1817 til 1850 var en god tid for handel og skibsfart.

På byens og i omegnens skibsverfter blev det hvert år bygget nye skuter som sattes inn i trafikken, og i samme tidsrum vokste Trondhjems innbyggerantall fra 10,000 til 15,000, men som vi nedenfor skal se, hadde Trondhjems innvånere dog store strabaser å kjempe med i firti-femti-årene.

1841.

Lørdag den 24. april kl. 3 eftermiddag blev det på Kristianstems festning avfyrt to sterke skudd.

Brand! Brand! roptes over hele byen.

En flittig tjenestepike hos snekkermester Rønning i Jomfrugaten skulde vaske klær. Hun bragte en masse høvelspon fra snekkerverkstedet til størhuset, pakket godt under gryten og resten av sponen lagret hun på størhusgulvet.

Piken fyrte op under gryten og gikk tilbake til kjøkkenet for å foreta sig noe annet, inntil vannet blev varmt. Om få minutter spratt det gnister fra gruen ned i sponen på størhusgulvet. Der ved var katastrofen sluppet løs og hele gården stod i luer.

Det blåste en sterk sydøstlig vind og varmen spredte sig med en lynende fart over en stor del av byen.

Brandvesenet var ennå i den tid utrustet med primitive hjelpemidler.

Det gamle Thomas Angells Vandverk ledet vannet fra beholderen på Møllehaugen gjennom hullede trestokker til vannpostene (kummer) som lå på forskjellige steder i byen, men det var ikke anledning til å sette slangene i forbindelse med ledningene. Vannet blev fylt i kar, og fra disse blev samme ved håndpumper presset gjennom slangene. Man vil forstå at det nyttet ikke å beherske en stor brand med den slags apparater.

Vannpostene blev meget snart uttømt og nu måtte byens vognmenn kjøre vannet fra elven i kar, som blev fylt med håndpøser.

Fra branden slapp løs kl. 3 eftermiddag til kl. 12 natt var det nedbrent 314 gårder — 39 sjøpakkhus (brygger) og 3,000 men-

nesker var husville. Verdien av de opbrente hus, varer og innbo var anslått til 2 millioner norske speciedaler.

Det nedbrente areal omfattet følgende kvadrat hvis vinkler dannedes av:

Fra kjøpmann Pettersens gård (C. T. Johansson) nedover Munkegates østre side til kjøpmann Sommers brygge (E. A. Smiths) derfra østover til Wensells gård (N. F. D. S.). Videre opover kjøpmannsgaten til Gramgården på hjørnet av Dronningens gt. og Kjøpmannsgaten, Taværn — Toldboden og bryggerne i Kjøpmannsgaten brente ikke, men derimot brente samtlige brygger i Fjordgaten og alle gårder mellom sjøen og Dronningens gates nordre side — fra Munkegaten til Kjøpmannsgaten.

Ialt brennte 11 kvartaler.

Ilden truet også med å slå over til Dronningens gates søndre side — Stiftsgården blev antendt både i taket og rennene, men da strålemesteren, som arbeidet med slukningen, fikk høre, at det brendte i hans eget hus kastet han slangen, forlot sprøiten og ilte hjem. I dette kritiske øieblikk grep en mann av tilskuermengden uten videre inn. Han grep sprøiteslangen, uaktet han aldri hadde dirigert en sådan før. Han reddet efter et par timers heldig manøvre Stiftsgården og byen fra den mest truende fare. Denne redningsmann het Bødker Sivert Qvidahl.

1842.

Den 22. januar kl. 7½ aften — i 1842 — blev Trondhjems borgere atter opskremt av to ildevarslende skudd fra Kristianstens brandkanoner.

Tomtene efter branden i 1841 var ennå ikke helt ryddet, før den røde hane atter gol over byen.

I Rathegården som lå i et trangt og tettbygget strøk, der hvor Brandhaugløkkene og Holstveiten skar hinannen, bodde en tømmermann Peder Galåen med sin familie. Hans kone skulde hente noen klædestykker i et kott — brukte et bart lys til belysning, som hadde kommet i kontakt med brennbare saker og en ny katastrofe værre enn den i 1841 var under full utvikling.

Brandvesenet opgav straks tanken på å slukke ilden i de trange veiter, men optok derimot et kraftig arbeide for å begrense branden til de kvartaler som lå imellem Kongens gates nordre side og Dronningens gates søndre side.

Det blåste også under denne brand en sydøstlig kuling som forværret Chancen til å beherske flammens voldsomme herjinger. Det deltok en masse av byens befolkning i slukningsarbeidet og spesielt er det nevnt at sjøfolkene utførte et særdeles opofrende arbeide.

Prinsens gates østre side, fra hjørnet mot Kongens gate, helt ned til sjøen blev dekket av seil, som blev utlånt av byens skibsredere, og det var spesielt sjøfolket som stod i spissen for dette arbeide.

Under slukningsarbeidet på taket av en brygge i Sandgaten falt en sjømann ned på gaten og slo sig ihjel.

Seildekningen i Prinsens gate stoppet varmen fra å fortsette lengere imot øst. For ytterligere å skaffe arbeidshjelp til å bære vann fra almenningene til sprøiten blev det utsluppet 60 fanger fra Slaveriet og Tukthuset.

Tiltross for alle anstrengelser og foranstaltninger gikk det også under denne brand 300 gårder op i luer og 3,000 mennesker blev husville.

Efter 12 timers kamp lykkedes det å stanse ilden som hadde fortæret alle kvartaler, der grenset fra nord i byfjorden, mot øst Prinsens gate, mot syd Kongens gate og mot vest Hospitalsløkkene.

Hospitalet brente ned, og 180 av husets lemmer blev innbragt i Thomas Angells stuer.

Det brente også i Hospitalskirkens tårn, men det lykkedes ved stor risiko for noen modige menn å redde kirken.

Efter branden i 1841 tok en masse av de husville familier ophold ombord i sine skib og jekter, som lå i elven og flere av de velstillede flyttet til sine landsgårder. Derimot opstod det adskillig nød og lidelse efter branden i 1842, da samme utbrøt midt på vinteren og Vestbyen var i denne tid hovedsagelig bebodd av ubemidlede mennesker.

Under disse to store brande blev naturligvis mange mennesker som ikke hadde assurert ruinert, men tiltross for alt, ser det ut som byen ikke forretningsmessig sett, led særdeles av brandene i 1841 — 42. Arbeidslivet fikk en glimrende omsetning i mange år, ved gjenoppbygningen av de avbrente strøk.

Byens håndverksmestre blev rike og startet egen bank:

Håndverkerforeningens Sparekasse i Trondhjem

blev stiftet 1. mai 1848. Dens formål var ved innskudd på sparebankvilkår å skaffe midler til utlån mot kausjon eller annen sikkerhet, fortrinnsvis til håndverkere, innskudd mottokes i begynnelsen en gang ukentlig, og blev der første innskuddsdag av 30 innskytere innsatt 81 speciedaler, 50 skilling.

Den første bestyrelse bestod av 25 forstandere. Til bankens første direksjon valgtes følgende 9 håndverksmestre: Gullsmed C. F. Møller, farver N. H. Schjølberg, skredder C. A. Sotaaen, urmaker Baumann, murmester I. F. Gaden, farver A. Fornes, gjørtler Hedemark, malermester Mathias Nilsen og sadelmaker M. Spechmann.

Sistnevnte valgtes til første formann i direksjonen.

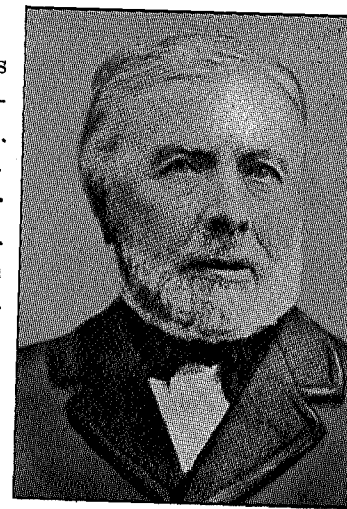
Håndverkernes bank, som nu har bestått i 87 år, er igjennem tidene utvidet flere ganger og heter nu som bekjent A/S Trondhjems Håndverk og Industribank.

Seilmaker J. O. Øyen. (1824—1900).

Ved et tversnitt gjennom byens næringsliv fra femtiårene til 1900-tallet kommer man ofte i forbindelse med J. O. Øyens navn.

Han var født i Trondhjem 2. mars 1824. Overtok i 48 sin fars seilmakerforretning med gård no. 31 i Fjordgt.

Øyen drev en betydelig håndverksvirksomhet og interesserte sig for håndverkets utvikling i sin fødeby. Han deltok også meget i det offentlige liv og var i 40 år medlem av Trondhjems kommunestyre. Blev innvalgt i direksjonen for Håndverkernes Sparekasse i 1854, vedblev som medlem av samme i 47 år og ledet banken som administrerende direktør fra 1876 til 1900.

I 1883 var Øyen med og startet A/S Kiberg Hvalfangerselskap, som

Seilmaker og bankdirektør
J. O. Øyen.
1824—1900.

nevnte år bygget to fangstbåter ved Trondhjems mek. Verksted. (D/S. «Kiberg» og D/S. «Nidaros»). I dette selskap satt han i direksjonen sammen med konsul Claus Berg og konsul Anton Jensen jnr.

Han var videre interessert og aksjonær i en rekke av Trondhjems største bedrifter og innvalgt i flere representantskap og direksjoner, således i Nordenfjeldske Dampskibsselskap, Trondhjems mek. Verksted, Trondhjems Dokselsskap med flere.

J. O. Øyen drev også skibsrederibedrift og eiet: «Skonnert «Alexander Møller» (L. Øyen m. fl.). Bark «Oluf» (P. L. Øyen m. fl.). Bark «Nidaros» (P. L. Øyen m. fl.). Jekt «Albert» (Nordlandsfartøi). J. O. Øyen døde den 18. januar i 1900.

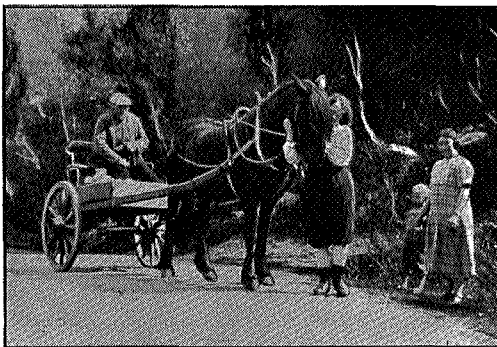
Trondhemsskibenes utfrakter til fremmede havner.

Byens utenriksfarere seilte på utlandet med kobber, kis, trelast, klippfisk, rundfisk, tørfisk, tran, rogn, sild, edderdun, huder, viltskinn, kvernstener og kromsalt m. v.

Kjøretrafikken mellom Trondhjem og Røros.

Røros Kobberverk er kortfattet omtalt i første kapittel og nu skal vi hefte oss et øieblikk ved kjøretrafikken i Rørosveien.

Fra verkets grunnleggelse i 1644 til jernbanen kom omkring 1877 foregikk all transport mellom Trondhjem og bergstaden med hester. I denne periode produserte verket ca. 160,000 tonn kobber som blev nedkjørt til Trondhjem.

Ole Johnsen Øverby på hjemveien fra Trondhjem.

Det blev som regel oplesset 18 våg (324 kg.) på hvert lass — altså nedkjørtes i nevnte periode 500,000 lass og like mange lass varer blev opkjørt fra Trondhjem til Røros.

I disse 233 år gikk det en million lass over denne ofte krokede, bakke-

de og elendige veie og hertil kom trafikken mellom Foldalen, Kvikne og Trondhjem.

Kjøringen blev utført av bønder i Guldalsbygdene, Leinstranden, Byneset og delvis også av selbygger.

På Byneset lever en gammel Røroskjører Ole Johnsen Øverby, han er født 1. mars 1854 og begynte i 1870, 16 år gammel, å kjøre til Røros.

Ole Øverby forteller at han kjørte alene med 2 hester, og forlot Trondhjem med sine lass kl. 2 eftermiddag. Ankom til gården Nypan på Leinstrand eller til Brubak i Melhus, hvor han overnattet. Påfølgende dag kl. 5 morgen fortsattes til Borthen i Flå. Her spiste han middag og hvilte i 2 timer. Efter middagen kjørtes til Røskaft i Horig eller til Størseng i Støren, hvor der blev overnattet. Tredje dag fortsattes derpå til Kjelden eller til Vinsnes i Singsås. Fortsatte videre til Svenskepladsen (Reitstøen) og til sine tider også efter som føreforholdene var, helt til Grøt eller Heksem i Holtålen, hvor overnattedes. 4. dag kjørtes til Hov i Ålen og her hviltes middag. Kjørtes videre til Nesvold — Rugelsjøen (Johan Falkbergets fødested) Bergan eller Ormhaug, hvor det blev overnattet.

Femte dag omkring kl. 10 formiddag kom man endelig frem til Røros.

Efter noen timers hvil i Røros påbegyntes nedkjøringen på samme måte, med opphold på de forskjellige stasjoner.

En Røros-tur tok som regel 9 a 10 døgn og for en sådan reise med 2 lass hver vei fikk man betalt 10 spesiedaler (kr. 40.00).

Vi hadde det ofte hyggelig på disse Rørosturer, fortalte Ole Øverby, og vi stod på god fot med vertfolket på stasjonene. Kom vi frem i noenlunde rett tid om kveldene, hendte det at stasjonskonene satte oss til å hugge ved eller til å drive smørkjerna. Det var til sine tider 40 graders kulde i Singsåstraktene, men vi klarte oss godt. Jeg brukte bare en bukse, for underbukse var ikke opfunnet ennu i den tid, sa Ole Øverby.

Røroskobberet var en fast utfrakt for Trondhemsskibene, men det blev også i tidenes løp utskibet kobber og kis fra andre gruber over Trondhjem, således fra Foldal, Kvikne, Løkken, Selbu og Ytterøens gruber.

Participantskabet Selbo Kobberværk blev grunnlagt i 1713 av berghauptmann Abraham Dreyer.

I 1738 solgtes verket til rådmann Hans Hornemann i Trondhjem. Etter hans død i 1764 blev verket kjøpt av et nytt participantskap.

I 1760 blev bedriften overført til nyopfunne felter i Meraker, og på denne tid hadde verket en glimrende periode igjennem 120 år.

I dette tidsrum blev i verkets hytter forsmeltet 166,290 tonn malm, som frembragte ren kobber til en verdi av 12 millioner kroner.

Løkken Kobberverk.

Kobbermalmen i Meldalen blev opdaget sommeren 1652 av Lars Olsen, sønn av brukeren på gården Wold. Han solgte finnerretten sin til lagmann i Trondhjem Nikolaus Paulssøn i 1655, som like etter fikk mutingsbrev på den. Det blev straks dannet et participantskap for å opta bedriften.

Av dette selskaps parthavere skal nevnes: Lagmann Paulssøn, dr. Petrus Alvius, lensherre Peder Wibe, Selius Marselius, renteskriver Henrik Müller og kong Fredrik den III. Selskapet fikk kongelig privilegium for å opta bedriften i 1657.

Resultatet av grubenes drift var varierende og forskjellig.

I perioden 1657—1683 hadde verket bragt parthaverne en fortjeneste på 3 tønner gull (300,000 riksdaler).

I 1703 skriver general Johan Wibe følgende om Orkedalens og Meldalens prestegjeld i en rapport over Trodhjems Stifts og Lens tilstand:

«Orkedalens prestegjæld lever af deres gaarder og har sin bedste næring af Løkken Kobberværk, saasom med malmkjørsel, Kulbrænderi, sæved, Proviantførsel fra Orkedalsøren til Værket og Kobberførsel derfra igjen til Ørene, saa de ere fast Vinter og Sommer bedste arbeide til det Værk, hvor det nyder gjerne deres betaling en maio og betaler vel og riktig sin skatt.»

Om det Meldalske prestegjeld skriver Wibe:

«Dette gjeld har samme vilkaar som det Orkedalske udi alt».

Efter denne rapport å dømme var verket i full drift i begynnelsen av det 18de århundrede.

I midten av det forrige århundrede ser det ut som driften var minimal, men fra 1850 til 1891 var verket drevet.

Ifra 1891 til 1898 var driften ved Meldalsverket helt nedlagt.

I 1898 blev driften optatt av det engelske Orkedal Mining Co., men blev igjen nedlagt.

I 1904 oprant det en ny æra for det gamle Meldalsverk, idet generalkonsul Chr. Thams satte sig i spissen for å få dannet et nytt selskap til å opta driften i grubene. Det nye selskap blev kalt «Orkla Grube Aktiebolag» og startet med en aktiekapital på 40 millioner kroner og har som bekjent utviklet sig til en verdensbedrift som underholder flere tusen mennesker.

Ytterøens Kobberverk.

Grunnlagt av lensherre Olaf Parsberg i 1635.

I 1750 blev verket kjøpt av den i sin tid bekjente trønderske forretningsmann Casper Christoffersen Schøller.

Dette verk hadde sin storhetstid i årene 1860—1890 og i denne periode sees at flere av Trondhjems skibe forlot Ytterøen lastet med kis for England.

Kvernstentrafikken fra Selbu.

Har også kommet over at flere utgående Trondhjems-skibe var lastet med kvernsten.

Det var selbyggene som i gjennom flere århundre skaffet hele Norge kvernstener, og dessuten blev det også eksportert Selbustener til Danmark, Island og delvis også til andre land. Selbustener var meget anerkjent og blev prisbelønnet på flere utstillinger.

Midt i bygdens hjerte bør kvernstenshuggerne få sin bauta til minne om de sterke generasjoner som brøt de tunge stener frem. Hvis mann vil lære å kjenne en folkeferd som med mannskraft og utholdenhet frembragte verdier til nytte for både land og folk, så bør man sette sig inn i selbyggenes kamp og strabaser i Kværnfjellet.

Det egentlige Kværnfjeld lå ca. 2 mil fra Selbu kirke, nordenfor Rotledalen på forskjellige leier, tildels langt fra hinannen i en betydelig fjellstrekning, som danner grensen mellom Selbu og Meraker. I de første tider blev løse stener benyttet til materiell, men

etter at forrådet derav var uttømt og blev sjeldnere å finne, begynte de å arbeide i det faste fjell og gikk mer i dybden hvorved hårdere stenarter blev funnet.

I begynnelsen av det forrige århundre blev det drevet arbeide i mange gruber i en dybde inntil 40 alen.

Den eldste grube var «Hvidtyden» som hadde en dagsåpning på 25×30 alen, og materialene fra denne grube var meget hårdt og fortrinlig til kvernstener.

«Stubarbeidet» var likeledes et av de eldste og viktigste brudd som blev drevet i nevnte tidsrum.

Selbyggene hadde mangen hård kamp i den gruben og store vanskeligheter å kjempe med.

I vintertiden blev grubene helt nedsnedd og når sneen smeltet i juli—august fyltes grubene med vann.

Driften i grubene.

Så snart slåttonna var forbi sendtes de yngre mannskaper til fjellet, som begynte å tømme vannet utover grubene. Dette arbeide var uhyrlig tungt og møisommelig da de hjelpemidler som bruktes var ytterst primitive, og ungdommene måtte praktisk talt tømme små innsjøer med håndkraft. I november måned flyttet de eldre og erfarne stenhuggere op til bruddene, og da begynte arbeidet som vedvarte til i begynnelsen av februar måned.

I eldre tider blev til stenenes utsprenkning brukt trekiler og jernkiler.

Stenene blev grovt tilhugget nede i grubene og etter at dette var skjedd, begynte det tyngste og farefulleste arbeide, nemlig å føre stenene op fra de dype gruber til overflaten.

Stenene som veiet 400—500—600 kg. blev drevet op etter lange stiger uten heiseinnretning, kun med håndmakt.

Når stenene var opført fra grubene blev samme nedkjørt til bygden, som også var et forferdelig slit, både for folk og hester.

Det hendte at selbyggene i et enkelt år kunde kjøre ned 700 lass sten fra Kværnfjeldet.

Når stenene var nedkjørt, blev kvernene ferdigbygget på gårdene.

Til slutt gjenstod å kjøre stenene nedover stigen til Klæbu og videre til Trondhjem som også var et arbeide som krevet både kraftige hester og kraftige karer.

I 1758 blev det utført Selbustener fra Trondhjem for 2120 riksdaler.

I 1830 utførtes 213 par kverner fra Trondhjem forteller Jens Kraft.

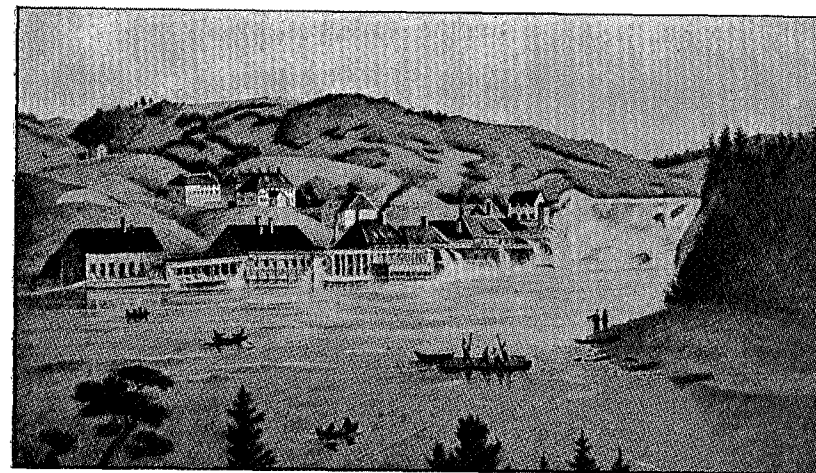
Lerens Chromfabrikk.

Stiftamtmannens opgave over utskibet varer fra Trondhjem til utlandet i perioden 1841—45:

Garkobber	12,234 skpd.
Valset kobber	398,224 pd.
Tørfisk	222,006 vog
Klippfisk	439,175 »
Fedsild	64,263 tønner
Rogn	5,183 »
Tran	15,733 »
Trelast	18,678 læster
Kromsalt	617,384 pd.

Av denne opgave fremgår at det i nevnte periode blev utskibet 617,384 pund kromsalt — og av femårsperioden — 1846—50 sees at eksporten av denne vare var steget til 1,419,767 pund.

Som vi hører var Chromfabrikken med Lerfossen en meget stor kunde for byens skibsredere.

Leren chromfabrikk.

Omkring 1810—16 grunnla oberst von Krogh et valsekobberverk på sin eiendom ved Lerfossen. Etter oberstens død i 1826 blev verket kjøpt av handelshusene Hoë & Co., Lorcksønner, Hans Brun og C. L. Schreiner & Co.

I valseverkets bygninger blev omkring 1832 Lerens Chromfabrik startet.

I professor Thv. Lindemanns avhandling om chromfabrikkens historie fortelles, at samme blev grunnlagt av churfyrstelig hessisk bergassessor Johan Friedrich Wilhelm Dunker, og hans medinteresserte var Røros Kobberverk, samt forannevnte 4 eiere i valseverket.

Chromfabrikkens produkter blev fabrikkert av chrommalm som blev nedkjørt fra Røros, da det ennå ikke var noen bro over elven ved fossene måtte malmen kjøres ned til Trondhjem og videre over gamle bybro til Lerfossen.

Chrumsaltet blev solgt til Altno, Amsterdam, St. Petersburg og til sine tider også til Gøteborg.

Fabrikkens blev nedlagt omkring 1876.

Nu rant vannmassene nedover Lerfossen uten nytte inntil Trondhjems Elektrisitetsverk i 1910 bygget kraftstasjon på chromfabrikkens tomter.

Trælasteksporten fra Trondhjem i eldre tider.

Trelasthandelen var også en av Trondhjems største næringsgrener i de hvite seils tid.

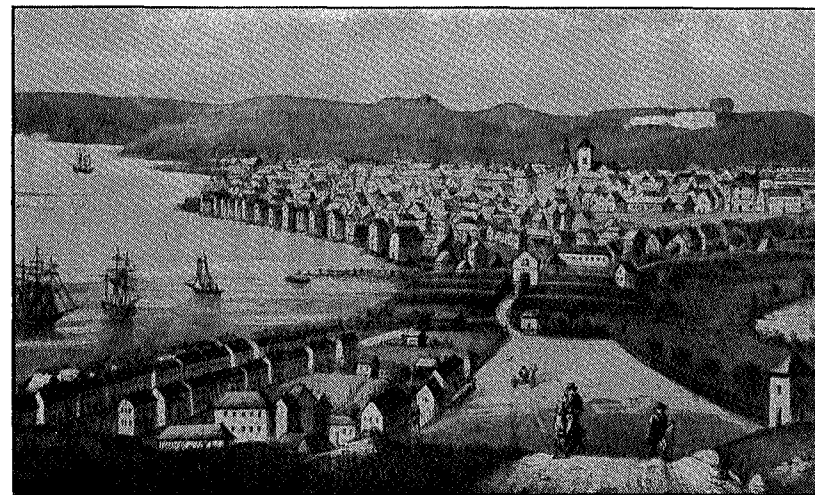
Da utskibningen av trelast foregikk på Ila, skal vi stikke ut til den gamle forstad, hvis historie har mangt og meget å fortelle fra trelasthandelens glanstid.

Forstaden Ila.

Elven, der fra uminnelige tider har rundet ut i sjøen ved Ilsvikøren heter Ila, som kommer av kilde, bekk eller rinnende vann, altså har forstaden fått sitt navn efter elven.

I middelalderen var Ilevoldene en del av Bymarken, tilhørende Kongens almenning og blev benyttet til beitemark og gresshager.

Den første bebyggelse man hører om er at erkebiskop Jon Raude

Forstaden Ila og byen omkring 1820.

i 1267—77 bygget to hospitaler i Ila, — et for menn og et for kvinner.

Den nuværende Hospitalsstiftelse er en sammenhengende fortsettelse av samme og er Norges eldste hospital.

Senere i tiden blev hospitalene flyttet til sin nuværende plass på løkkene.

De gamle befestningsanlegg i Ila. Det hadde i lengere tid hersket stridigheter mellem de norsk-danske unionskonger og svenskekongene om eiendomsforholdene i Finnmarken.

I 1604 besteg Carl IX Sveriges trone og derved blev forholdene forverret, idet han ved sin tronbestigelse også erklærte sig som konge og herre over Finnmarken.

Stridsspørsmålet vedkommende denne affære blev som bekjent opgjort ved fredsslutningen efter Kalmarkrigen i 1613, hvor der ved traktat blev bestemt at Finnmarken i all evighet skulde tilhøre kongeriket Norge.

På grunn av forholdet til Sverige begynte Christian den 4de i 1604 å styrke Norges forsvar, og samme år blev også arbeidet på festningsanlegget ved Skansen påbegynt.

Dette anlegg bestod av en høi mur med volder som stengte helt over det smale eid som sammenbinder byen med Ila.

I midten av Skansenverket — der hvor Kongens gate nu munner ut til Ila, var det anbragt en stor port (Skansenporten), mel-